

Jökull Logi Hjartarsons grundlovstale

Taler

Jökull Logi Hjartarson
Finalist i Årets Nye Stemme og
forperson for NAU

Dato

5. juni 2026

Sted

Skamlingsbanken, Kolding

Omstændigheder

Årets Nye Stemme er en prisuddeling, der hylder ungdommens mod til at tage ordet. Prisen gives til en taler, som har udvist særlig potentiale i sit arbejde med det talte ord, en evne til at forholde sig til eller bryde med de klassiske taletraditioner samt tale på vegne af andre end sig selv. Årets Nye Stemme uddeles af Danske Taler i samarbejde med en lang række ungdomsorganisationer og er støttet af Tuborgfondet.

I år blev prisen uddelt på Skamlingsbanken sammen med Museum Kolding. De fem finalister Aksel Skovgaard Justesen, Mille Slot Mastrup, Jökull Logi Hartarson, Ida Damsgaard Krustrup og Sebastian Mortensen holdt alle en grundlovstale. Sebastian Mortensen blev kåret som Årets Nye Stemme.

1 Hest.

Kanon.

5 Banan.

Når jeg siger de ord, så dukker der nok nogenlunde det samme billede op i hovedet på de fleste af jer.

10 En hest.

En kanon.

En banan.

15

Men hvad sker der, hvis jeg siger demokrati?

Hvad ser I så?

20 For jeg tror ikke, at vi ser det samme.

Nogle ser stemmebokse.

Nogle ser Folketinget.

25

Nogle ser ytringsfrihed.

Nogle ser protester.

30 Nogle ser rettigheder.

Og nogle ser måske bare et ord, de har hørt så mange gange, at det næsten har mistet sin betydning.

35 Ifølge Den Danske Ordbog er demokrati “en styreform, hvor den politiske magt udgår fra folket.”

Det er en fin definition.

40 Men problemet er ikke, at vi mangler en definition.

Problemet er, at vi mangler en fælles forståelse.

For demokratiet er blevet et af de ord, vi bruger mest og tænker mindst over.

45

Det står i grundlovstaler.

Det står i strategier.

50 Det står i fondsansøgninger.

Alle elsker demokratiet.

Men hvor mange stopper egentlig op og tænker over, hvad det betyder?

55

For demokratiet er ikke bare et pænt ord - det er et virkelig grimt ord faktisk.

Men det er årsagen til, at vi kan stå her i dag.

60 Til at vi kan kritisere magthavere.

Organisere os.

65 Demonstrere.

Stemme.

Være uenige uden frygt.

70

Det er resultatet af generationers kamp.

Og måske er det netop dér problemet ligger.

75 At demokratiet har været så succesfuldt, at vi er begyndt at glemme, hvorfor det er vigtigt.

Rettigheder er ikke kun noget man må kæmpe for at få - det er noget man må kæmpe for at bevare.

80

For to år siden holdt jeg min første tale nogensinde.

Den handlede om demokrati.

85 Om unge.

Om at blive hørt.

Sidste år stod jeg her og sagde:

90

“Demokratiet er ikke kun for dem, der allerede har en plads ved bordet.”

Og jeg mener stadig hvert eneste ord.

95 Men i dag tror jeg, problemet er større.

DUF har for nylig udgivet en rapport om unge og demokrati.

Unge vender demokratiet ryggen.

100

Mister tilliden.

Engagerer sig mindre.

105

Men er det kun de unges skyld?

Måske til dels.

110

Men hvad har demokratiet gjort for at invitere dem indenfor?

For at give dem ejerskab?

For at få dem til at føle, at deres stemme betyder noget?

115

9 ud af 10 unge under 18 føler sig ikke repræsenteret af politikerne. 9 ud af 10.

Over halvdelen har lav demokratisk selvtillid.

120

De føler ikke, de har en plads.

Og det er farligere, end man tror.

For når mennesker mister ejerskab, skaber det afstand.

125

Afstand bliver til ligegyldighed.

Og ligegyldighed er demokratiets største fjende.

130

Jeg bruger det meste af min tid i Netværket Af Ungdomsråd.

Et netværk, der arbejder for unges indflydelse i kommunerne.

Og jeg møder ofte de samme argumenter.

135

“Vi har ikke brug for ungdomsråd. Jeg kan jo godt huske, hvordan det er at være ung.”

Gennemsnitsalderen i Folketinget er omkring 46 år.

Da de selv var på min alder, fandtes sociale medier ikke.

Internettet var nyt.

145

Klimakrisen fyldte ikke det hele.

Verden var en anden. Og det er ok.

150 Men det er netop derfor, vi har brug for unge stemmer.

Ikke fordi unge ved alt.

Men fordi unge ved noget, ingen andre ved.

155

Hvordan det er at være ung lige nu.

Det andet argument er:

160 “Unge gider ikke engagere sig.”

Whoo jeg bliver træt af at høre det.

165 Da jeg var 15 år, sad jeg til et to timer langt møde i Teknik- og
Miljøforvaltningen i København.

To timer om besparelser.

Og jeg elskede det, fordi jeg fik indflydelse på det.

170

Der er meget, man kan sige om unge.

Men mangel på engagement er ikke en af dem.

175 Problemet er ikke, at unge ikke vil.

Problemet er, at vi møder dem med lukkede døre.

180 Og når man møder nok lukkede døre, holder man op med at banke på.

Derfor er det her en advarsel.

185 Hvis mennesker mister følelsen af ejerskab over demokratiet, mister demokratiet sin styrke.

Ikke pludseligt.

Men stille og roligt.

190

Færre deltager.

Færre engagerer sig.

195 Færre tror på, at deres stemme betyder noget.

Hvis vi vil fremtidssikre demokratiet, skal vi ikke kun beskytte institutionerne.

Vi skal beskytte relationen mellem mennesker og demokratiet.

200

Giv mennesker oplevelsen af, at de bliver hørt.

At de kan påvirke deres hverdag.

205 At demokratiet også tilhører dem.

For demokratiet er ikke Folketingets bygninger.

Det er ikke Grundloven.

210

Det er mennesker.

Hvad gør vi, hvis demokratiet bliver et system, men ikke længere et fællesskab?

215 Så mister vi det, der gjorde det værd at kæmpe for.

Derfor handler fremtidssikringen ikke kun om de næste fire år.

220 Men om de næste fyrre.

Om den generation, der kommer efter min.

225 For jeg håber, at når mine børn en dag hører ordet demokrati, så tænker de ikke på en paragraf.

Ikke på et buzzword.

Men på noget, de har mærket.

230

Noget, de har været en del af.

Noget, de har haft indflydelse på.

235 For demokratiet er ikke noget, vi ejer.

Det er noget, vi låner af fortiden og giver videre til fremtiden.

Spørgsmålet er bare, hvilken stand vil vi levere det i?

240

Tak for ordet.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

245

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Grundlovstale

250

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jokull-hogi-hjartarsons-grundlovstale-2026>

255